

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

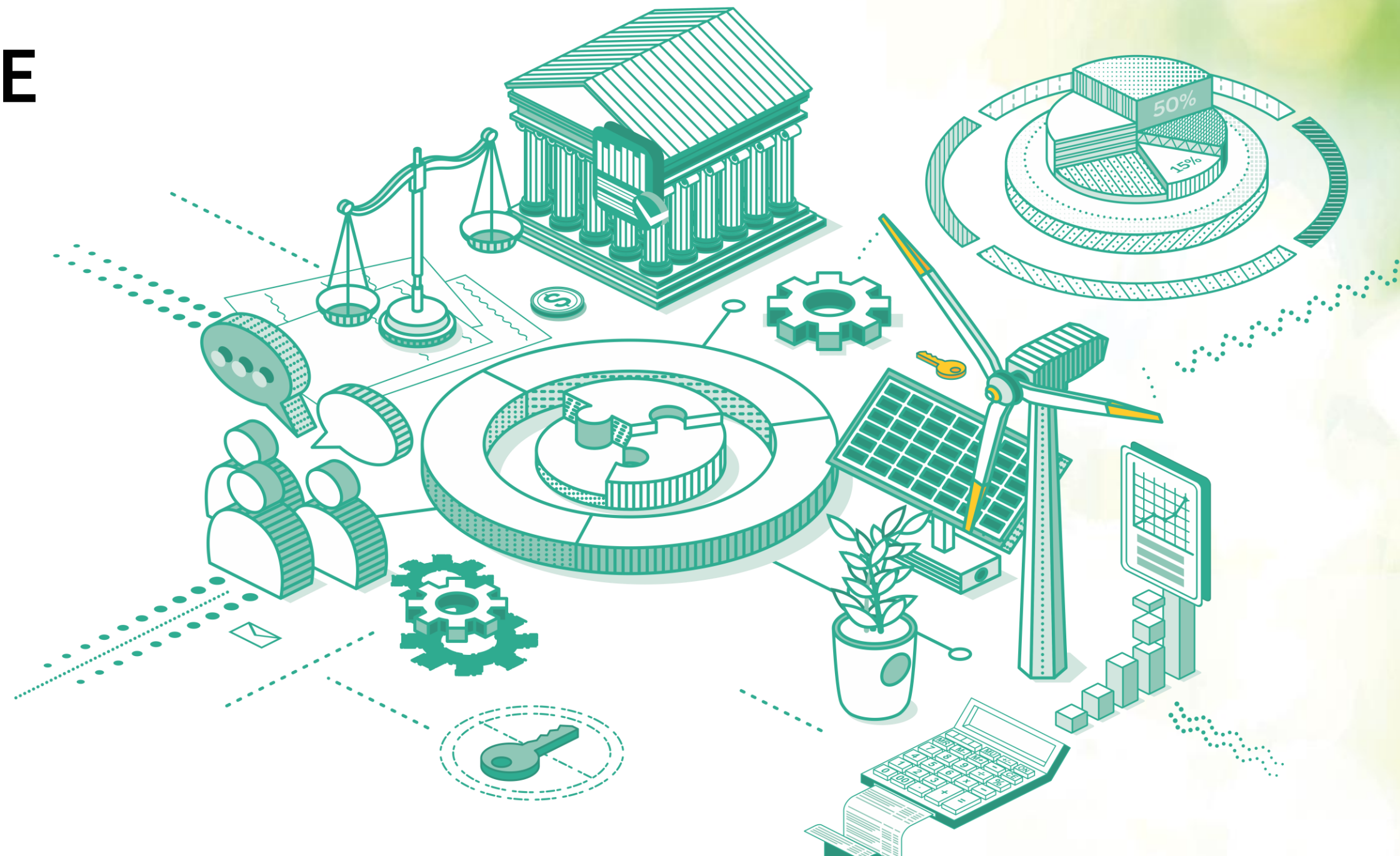
Program LIFE – jak mogą skorzystać samorządy?

Karolina Wądołowska

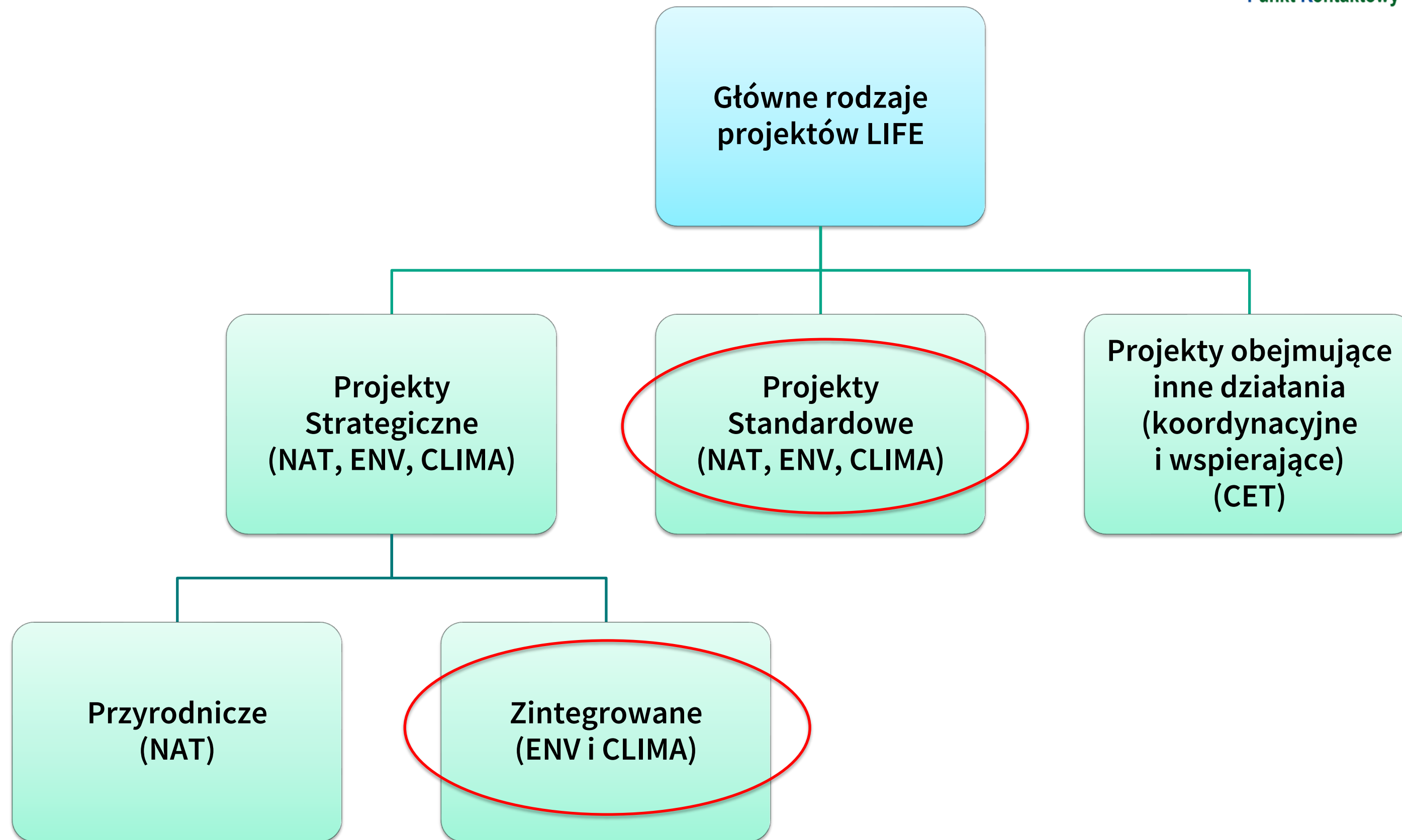
Poznań, październik 2023

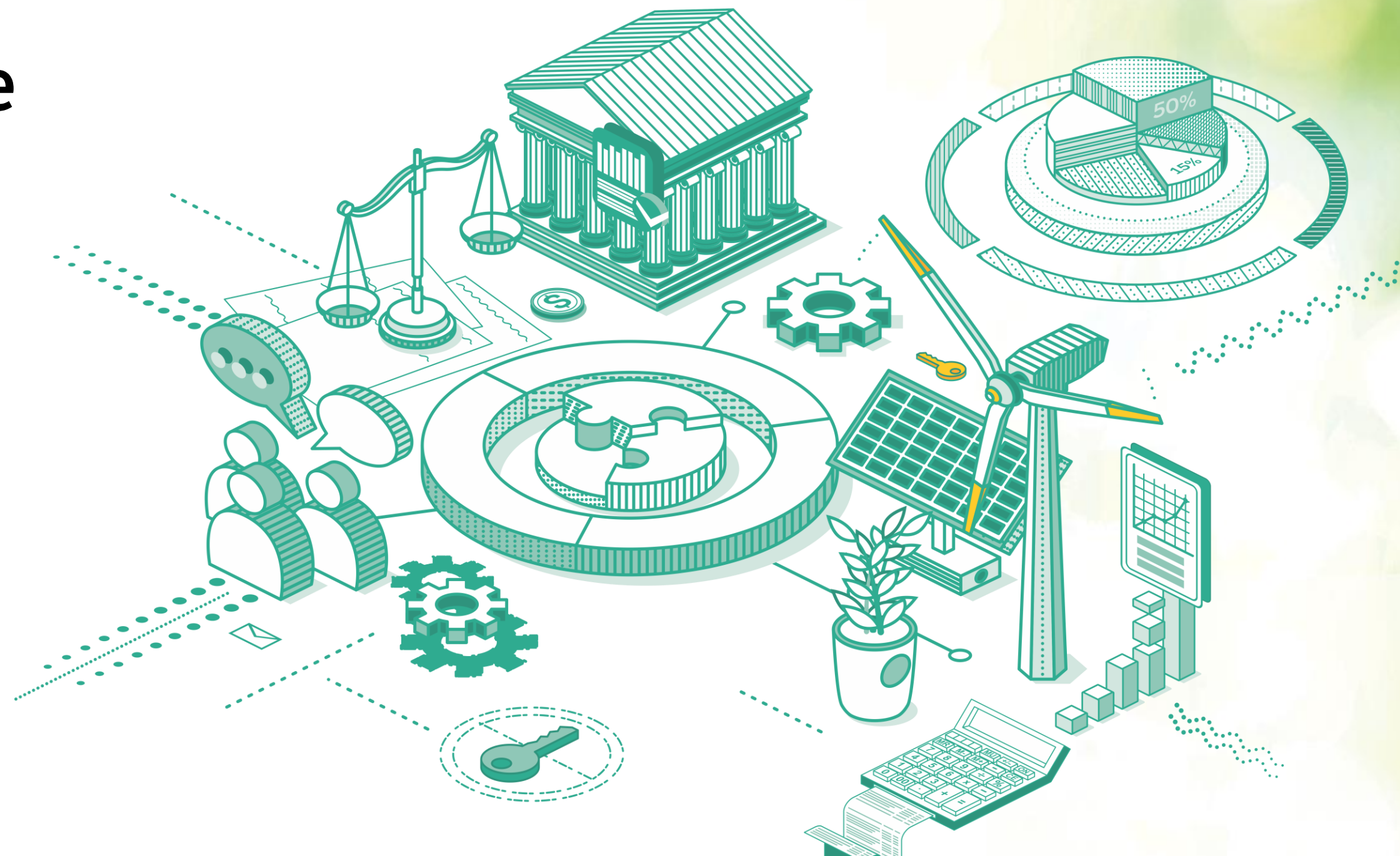
Rodzaje projektów LIFE

Rodzaje Projektów LIFE i podprogramy (perspektywa 2021-2027)

Projekty Strategiczne

Projekty Strategiczne – na przykładzie projektów zintegrowanych, czyli dot. środowiska i klimatu

Wieloletni program prac dotyczący wdrażania programu LIFE na lata 2021–2024

4.1.2.2. Strategiczne projekty zintegrowane (SPZ)

Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia LIFE w ramach tych projektów realizowane są na skalę regionalną, międzyregionalną, krajową lub międzynarodową strategie lub plany działania w dziedzinie środowiska lub klimatu opracowane przez organy państw członkowskich i wymagane na podstawie unijnych przepisów szczególnych lub polityk Unii w zakresie środowiska, klimatu i odpowiednich kwestii energetycznych i które zapewniają jednocześnie zaangażowanie zainteresowanych stron, i sprzyjają koordynacji działań z co najmniej jednym spośród innych unijnych, krajowych lub prywatnych źródeł finansowania oraz uruchamianiu środków z co najmniej jednego z tych źródeł.

Strategie i plany, na których strategiczne projekty zintegrowane będą się koncentrowały się, będą następujące:

- w ramach podprogramu „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej”:
 - krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu (rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (UE) 2018/1999);
 - krajowe plany działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii;
 - krajowe lub regionalne strategie lub plany działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu;
 - miejskie lub wspólnotowe plany działania zapoczątkowujące przekształcenie społeczeństwa w neutralne dla klimatu lub odporne na zmianę klimatu;
 - krajowe, regionalne lub branżowe/sektorowe strategie ograniczania emisji gazów cieplarnianych lub plany działania dla gospodarki zwiększające neutralność klimatyczną.

- w ramach podprogramu „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”:
 - gospodarka o obiegu zamkniętym: krajowe lub regionalne plany, strategie, plany działania lub podobne dokumenty dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym³⁷, które:
 - zostały oficjalnie zatwierdzone;
 - obejmują konkretne i wymierne działania lub cele, z jasnym harmonogramem;
 - są zgodne z celami planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym lub je dopełniają.
 - odpady: krajowe i regionalne plany gospodarki odpadami zgodnie z art. 28 dyrektywy ramowej w sprawie odpadów lub programu zapobiegania powstawaniu odpadów zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy ramowej w sprawie odpadów;
 - woda: plany gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z załącznikiem VII do ramowej dyrektywy wodnej, plany zarządzania ryzykiem powodziowym zgodnie z dyrektywą powodziową, strategie morskie zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej;
 - powietrze: plany ochrony powietrza zgodnie z dyrektywą w sprawie jakości powietrza lub krajowe programy ograniczania zanieczyszczenia powietrza zgodnie z dyrektywą w sprawie krajowych poziomów emisji;

Przykład projektu

WOJ. ŚLĄSKIE

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT” – filary działań

„Śląskie. Przywracamy błękit” to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Bierze w nim udział 89 partnerów i współbeneficjentów.

Okres jego realizacji to 1 stycznia 2022 roku – 31 grudnia 2027 roku.

Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Nadrzędnym celem projektu jest sprawna i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego (dalej POP), który został przyjęty Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przez Sejmik Województwa Śląskiego.

Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem POP tj. opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Podjęte w ramach projektu działania umożliwią znaczące przyspieszenie tempa wymiany urządzeń grzewczych małej mocy (poniżej 1MW) opalanych paliwami stałymi w sektorze komunalno-bytowym, co stanowi główne źródło sytuacji problemowej na terenie województwa.

Źródło: [O projekcie \(slaskie.pl\)](https://o.projekcie.slaskie.pl)

WARTOŚĆ PROJEKTU

Całkowita wartość projektu: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł)
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł)
- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł),
 - z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT” – filary działań

Wsparcie realizacji działań naprawczych Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

Rozwój know-how, narzędzi, metod i działań demonstracyjnych.

Wsparcie dla władz lokalnych.

Wzrost świadomości ekologicznej.

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT” - działania

System wsparcia
doradczego (Ekodoradcy).

Wsparcie wdrażania
uchwały antysmogowej,
Program ochrony
powietrza - monitoring
emisji i badania próbek.

Wypracowanie modeli
zmniejszenia
oddziaływania
środowiskowego
w budynkach użyteczności
publicznej.

Koncepcje zwiększenia
obszarów zieleni.

Ograniczenie emisji
transportowej.

Utworzenie regionalnego
systemu eko-informacji
mieszkańca.

Podnoszenie świadomości
społecznej
i rozpowszechnianie
wyników.

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT” - rezultaty

Ograniczenie emisji
zanieczyszczeń.

Stworzenie
w gminach lokalnej sieci
kompetentnych
konsultantów ds.
efektywności
energetycznej
i klimatu.

Zmiana zachowań
społecznych
np. w zakresie tolerancji
negatywnych praktyk,
takich jak spalanie
śmieci.

Pomoc
w kreowaniu
efektywnego dialogu
i wymiany informacji na
linii samorząd lokalny –
mieszkańcy
w celu stworzenia
podstaw dla rozwoju
energetyki
zrównoważonej.

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT” - rezultaty

Wsparcie budowy
społeczeństwa
obywatelskiego
w obszarze ochrony
środowiska
i zrównoważonego
rozwoju.

Wypracowanie
trwałych wzorców
świadomościowych
i utrwalenie
pozytywnych
zachowań (dzieci
i młodzież).

Podniesienie jakości
przestrzeni
publicznej
w miastach.

Zwiększenie %
powierzchni
zielonej na terenach
zurbanizowanych.

Strategiczne
rozwiązania dla
terenów
pogórniczych
i przemysłowych
– tereny pogórnicze
jako rezerwuar
bioróżnorodności.

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT”

Szukaj...

Wyszukiwanie zaawansowane

Aktualności

O projekcie ▾

Ekodoradcy

Dokumenty ▾

Kontakt

Program LIFE

Facebook

PRZYWRACAMY BŁĘKIT

Pomalujmy razem świat! Zamieszkajmy pod błękitnym niebem województwa śląskiego.

Weź udział w
Śląskim
Konwencie
Klimatycznym -
zarejestruj się
już dziś!

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT”

Kto, co, gdzie?

„Śląskie. Przywracamy błękit” to największy w Europie projekt ochrony powietrza.

Obejmuje swoim zasięgiem całe województwo śląskie.

Bierze w nim udział 90 partnerów i współbeneficjentów.

znajdź
EKODORADCĘ
w swojej gminie
przywracamyblekit.slaskie.pl/ekodoradcy

wiedza

Skontaktuj się z nami

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Departament Projektów Regionalnych
Regionalne Centrum Ekoinformacji

 ul. Dąbrowskiego 23, 40-037 Katowice
 32 77 40 531
 przywracamyblekit@slaskie.pl

wsparcie

finanse

 przywracamyblekit.slaskie.pl/ekodoradcy
 [slaskie.przywracamy.blekit](https://www.facebook.com/slaskie.przywracamy.blekit)
 [slaskie.przywracamy.blekit](https://www.instagram.com/slaskie.przywracamy.blekit)

Projekt zintegrowany LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego realizowany jest przy dofinansowaniu z Programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
LIFE20/PE/PL/000007 - LIFE4P AQP-SILESIA-SKY

doradztwo

ekspertyzy

**twój
ekodoradca**

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT”

Jeśli chcesz:

- ograniczyć wydatki związane z ogrzewaniem
- wymienić stary piec na nowy
- uzyskać dofinansowanie na wymianę pieca
- otrzymać informacje o alternatywnych źródłach energii (np. fotowoltaika, pompy ciepła)

dokumenty

porada

informacja

Jeśli potrzebujesz:

- dowiedzieć się, jak poprawić jakość powietrza w Twojej gminie
- zorganizować w swojej organizacji, szkole, instytucji, firmie wydarzenie lub spotkanie edukacyjne z zakresu jakości powietrza dla dzieci i dorosłych

Jeśli szukasz:

- fachowej porady dotyczącej wyboru źródła ciepła i stosowanego opał
- informacji o korzyściach z termoizolacji budynku
- wiedzy na temat uchwały antysmogowej, w tym obowiązkowych działań mieszkańców

technologie

asysta

„ŚLĄSKIE – PRZYWRACAMY BŁĘKIT”

Przykład projektu

WOJ. MAŁOPOLSKIE

„Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego”

KLIMAT EKOMAŁOPOLSKA
STRONA PROJEKTU LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA

#KLIMATDLAPOKOLEN

LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA

DORADCY

DOFINANSOWANIA

DOKUMENTY

MATERIAŁY

KONTAKT

STRONA GŁÓWNA > LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA

LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego

Projekt realizowany jest przez Województwo Małopolskie od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2030 r. Partnerami projektu są: Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Województwo Śląskie, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Fundacja Europejskie Centrum Czystego Powietrza, 3 miasta na prawach powiatów: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz oraz 18 powiatów: bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowotarski, nowosądecki, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski, tarnowski, wadowicki i wielicki.

Projekt realizowany jest przy wsparciu dwóch partnerów zagranicznych: Instytutu ds. Energii, Klimatu i Środowiska w Wuppertalu (Niemcy) oraz Brandenburgskiego Uniwersytetu Technicznego w Cottbus (Niemcy).

„Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego”

„Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego”

LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA „Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego”

PRZYCZYNY ZMIAN KLIMATU

SKUTKI POSTĘPUJĄCYCH ZMIAN KLIMATU

28 partnerów i jeden wspólny cel

– przeciwdziałanie i adaptacja do negatywnych skutków postępujących zmian klimatu w Małopolsce

CELE PROJEKTU

Szukaj

Małopolska Dla Klimatu – Projekt Zintegrowany LIFE zyskał akceptację Komisji Europejskiej

Źródło: [Małopolska Dla Klimatu – Projekt Zintegrowany LIFE zyskał akceptację Komisji Europejskiej - YouTube](#)

Przykład projektu

WOJ. WIELKOPOLSKIE

„Wdrażanie Strategii neutralności klimatycznej WIELKOPOLSKA WSCHODNIA 2040”

Beneficjent koordynujący: Woj.. Wielkopolskie

Współbeneficjenci: Kalisz, Ostrów Wielkopolski, Konin oraz 27 gmin i 3 powiaty województwa wielkopolskiego

Cel główny projektu LIFE AFTER COAL PL

znaczne skrócenie czasu niezbędnego do osiągnięcia efektów Strategii neutralności klimatycznej (RSCN) poprzez stworzenie optymalnych warunków do jej pełnego i efektywnego wdrożenia.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Zbudowanie systemu zarządzania procesem dochodzenia do neutralności klimatycznej na poziomie regionalnym i lokalnym

Uzyskanie akceptacji społecznej i czynnego włączenia się społeczeństwa w transformację gospodarczą i społeczną w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Mobilizacja dodatkowych funduszy zewnętrznych, ich absorpcja i redystrybucja na rzecz realizacji RSCN WW 2040

Wsparcie wdrożenia RSCN, ze szczególnym uwzględnieniem transformacji sektora komunalno-mieszkaniowego, transportu oraz zmian ograniczających emisję CO₂ w MŚP

Standaryzacja rozwiązań oraz ich transfer i replikacja do innych regionów w Polsce i UE

Budżet

10.8 mln €

UE (60%)

6.3 mln €

NFOŚiGW (35%)

0.9 mln €

Województwo Wielkopolskie oraz Współbeneficjenci (5%)

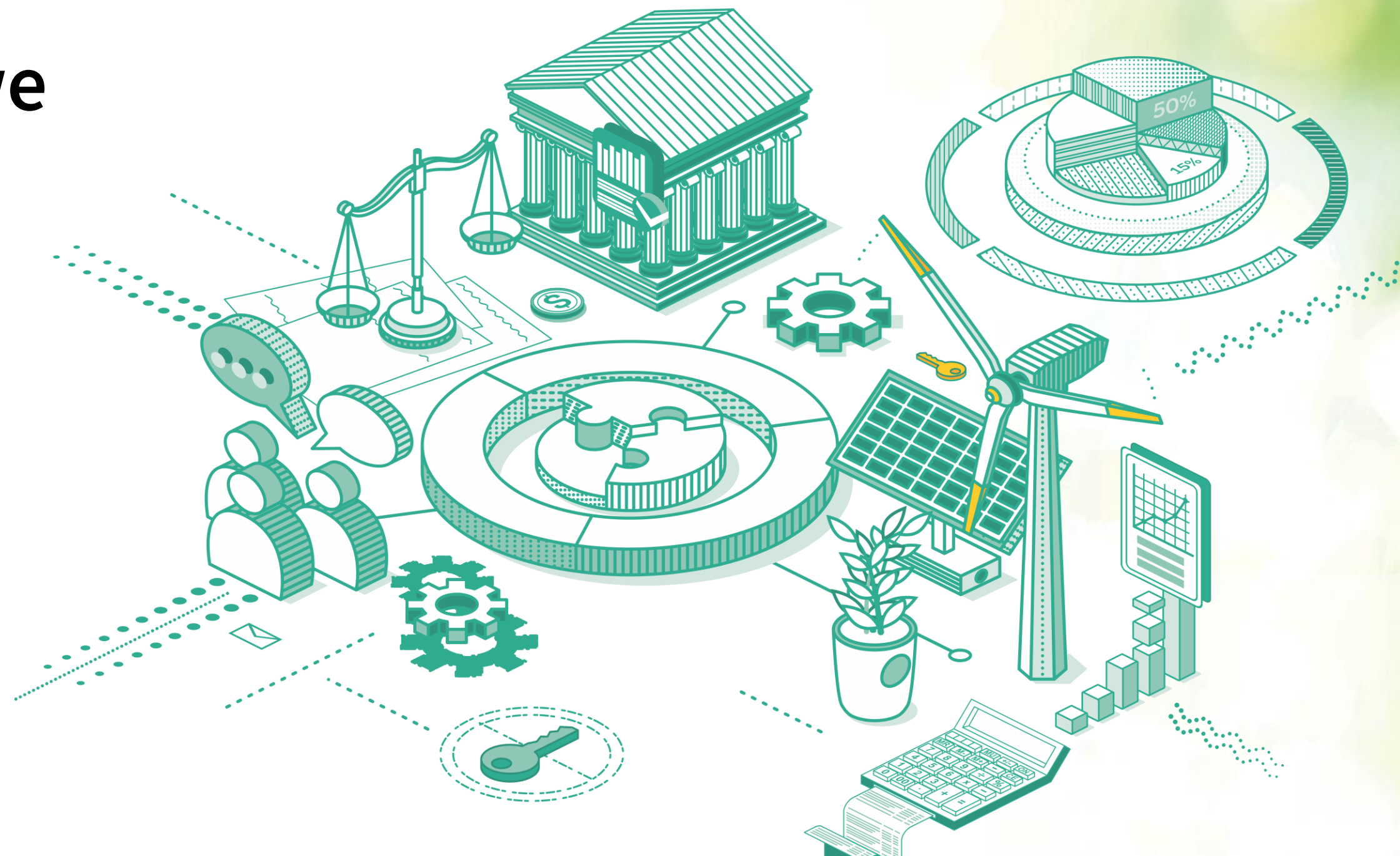
Okres realizacji

od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2031 r.

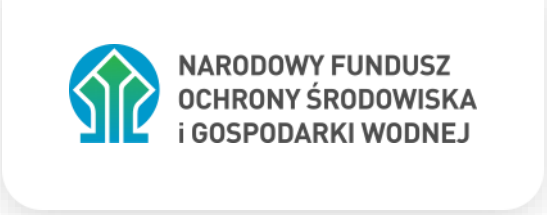

Wielkopolska Wschodnia: życie po węglu

Projekty Standardowe

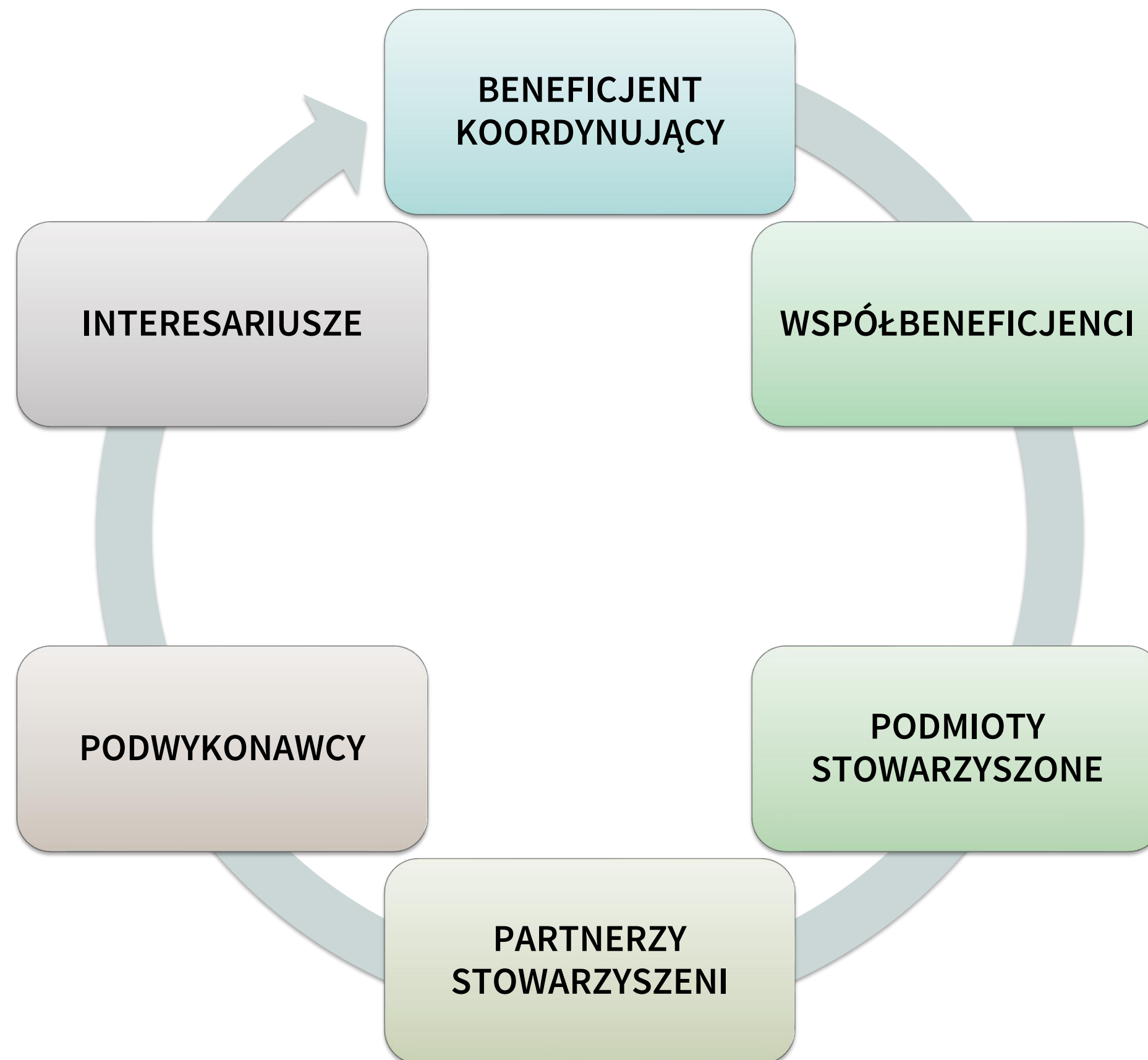

Projekty Standardowe (SAP) a Projekty Strategiczne (STRAT) – główne różnice

SAP		STRAT
Zakres	Temat z zaproszenia (1 lub kilka)	Wparcie wdrażania dokumentów/planów/strategii krajowych/wojewódzkich/regionalnych z obszaru klimatu, energetyki, środowiska, przyrody
Skala	Od lokalnej do międzynarodową	Co najmniej region - do międzynarodowej
Bezpośredni związek z planami/strategiami wynikającymi z dok. UE	Opcjonalnie	Tak, projekt musi w wspierać pełne wdrożenie planu /strategii
Mobilizacja funduszy komplementarnych	Nie jest wymagana	Tak, co najmniej 1
Zaangażowanie interesariuszy	Oczekiwane	Wymagane
Średni okres realizacji projektu	1-5 lat	5-10 lat
Typ projektu	Opracowywanie, demonstrowanie i promowanie innowacyjnych technik, metod i strategii	Wspieranie realizacji określonych planów i strategii, budowanie potencjału
Konsorcjum	Czasem 1 podmiot wystarczający	Przynajmniej 2
Dofinansowanie UE	Średnio 1-2 mln EUR	Średnio 10 mln EUR

PROJEKT LIFE - UCZESTNICY

Przykład projektu

RADOM

(Beneficjent koordynujący)

„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia”

projekt współfinansowany przez: Unię Europejską w ramach Instrumentu Finansowego LIFE i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

PROGRAM – LIFE+

JEDNOSTKA REALIZUJĄCA PROJEKT – Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o.

WARTOŚĆ PROJEKTU: 24 306 659,00 zł

KWOTA DOFINANSOWANIA: 18 702 065,00 zł

OKRES REALIZACJI: 16.07.2015 – 31.12.2020

OPIS PROJEKTU:

Celem projektu jest stworzenie przestrzeni miejskiej w Radomiu o zwiększonej odporności na zmiany klimatu poprzez budowę demonstracyjnej zielonej i niebieskiej infrastruktury opartej na podejściu ekosystemowym.

Cele szczegółowe:

- złagodzenie już pojawiających się zagrożeń powodziowych i suszy, wynikających z niestabilnego przepływu rzek wpływających na teren Radomia;
- złagodzenie zjawiska podtopień na terenie miasta wynikających z przyspieszonego spływu wód opadowych w wyniku uszczelnienia powierzchni miasta oraz powstającej w wyniku szybkiego odpływu wody suszy miejskiej;
- poprawa jakości zielonej i niebieskiej (błękitnej) infrastruktury przez stworzenie różnorodnych habitatów wspierających kształtowanie się i podtrzymanie bioróżnorodności w realizowanych na terenie miasta zadaniach w zakresie gospodarki wodnej (np. zbiornik retencyjny) i istniejących ekosystemach (np. rehabilitacja rzeki miejskiej, rehabilitacja zbiornika miejskiego).

Więcej o projekcie na stronie: <http://life.radom.pl/>

Uczestnicy projektu:

Gmina Miasta Radomia
Wnioskodawca oraz
Beneficjent Koordynującym

Współbeneficjent projektu –
Wodociągi Miejskie w
Radomiu Sp. z o.o.

Współbeneficjent projektu –
FPP Enviro Sp. z o.o.

Współbeneficjent projektu –
Uniwersytet Łódzki

„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia”

RadoKlima

A- A A+

Strona główna Wydarzenia Projekt Partnerzy projektu Galeria Linki GIS Kontakt Szukaj

Cerekwianka

Budowa innowacyjnych rozwiązań w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury dla zagospodarowania wód opadowych w przestrzeni miejskiej, w tym na odcinku rzeki Cerekwianka.

U Film o projekcie LIFE , w szczególności o zbi...

Kopiuuj link

RadoKlima

Jerzy Zawodnik

Zastępca Prezydenta miasta Radomia

Obejrzyj w YouTube the funds raised for the implementation project amount to approximately 6 million euros.

Kalendarz wydarzeń

Brak wydarzeń

Przejdź do widoku kalendarza

Źródło: [Projekt LIFE Radom | Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia - Strona główna](#)

29

„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia”

Szukaj

**„Adaptacja istniejącego zbiornika Borki
i stawów kolmatacyjnych do zmian klimatu”
w ramach projektu LIFE14 CCA/PL/000101 LIFERADOMKLIMA-PL pn.
„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę
wodą w przestrzeni miejskiej Radomia”**

Projekt LIFE14 CCA/PL/000101 Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia LIFERADOMKLIMA-PL jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Finansowego LIFE oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

0:00 / 3:53

W skrócie o projekcie LIFE - ENG

Przykład projektu

WOJ. OPOLSKIE
(Beneficjent koordynujący)

„Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego”

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Beneficjent:
Województwo Opolskie

Koszt projektu:
3,02 mln euro
(w tym: 93% dotacji KE i NFOŚiGW)

Wybrane działania:

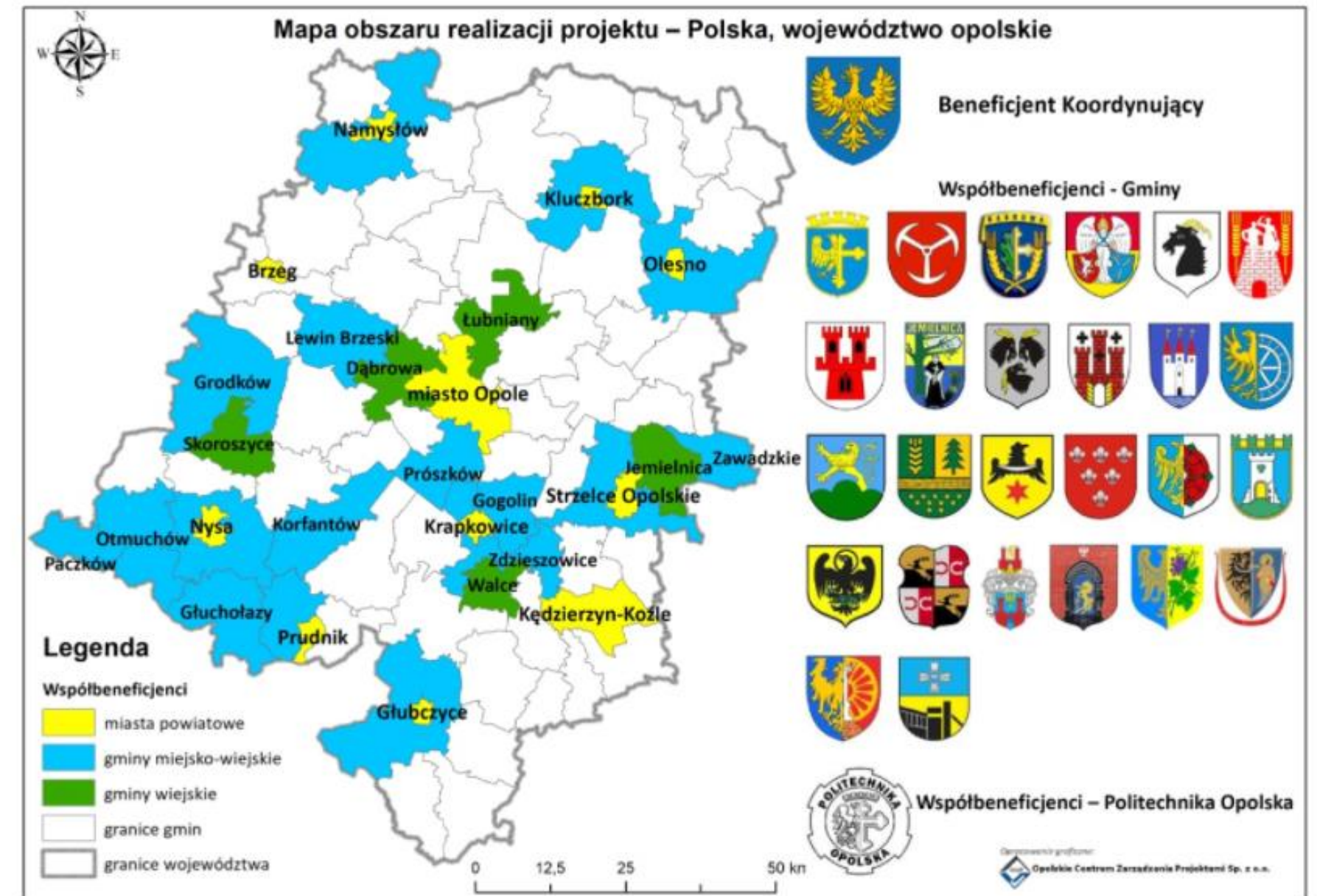
- zaprojektowanie programu kształcenia kompetencji Koordynatora POP i przeprowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie problematyki jakości powietrza,
- budowa systemu informatycznego do monitorowania, raportowania i aktualizowania POP i zasilanie systemu danymi,
- uruchomienie sieci silnie rozproszonego regionalnego monitorowania jakości powietrza w czasie zbliżonym do rzeczywistego oraz modelowania w sposób spójny w każdej gminie woj. opolskiego.

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

OPOLSKIE

„Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego”

Szukaj

WDROŻENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ POWIETRZA W SAMORZĄDACH WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

LIFE19 GIE/PL/000398 – LIFE_AQP_Opolskie_2019.PL

Projekt pn. „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” LIFE GIE/PL/000398-LIFE_AQP_Opolskie_2019.PL jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu LIFE i współfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

2:10:03 / 4:02:19 • Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego – Katarzyna ...

Program LIFE dla samorządów

Przykład projektu

GM. KLUCZE

(Beneficjent koordynujący)

„Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych (*6120, 2330) w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej”

Projekt LIFE NAT/PL/000259 „Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych (*6120, 2330) w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej” był realizowany przez Gminę Klucze w latach 2011-2014.

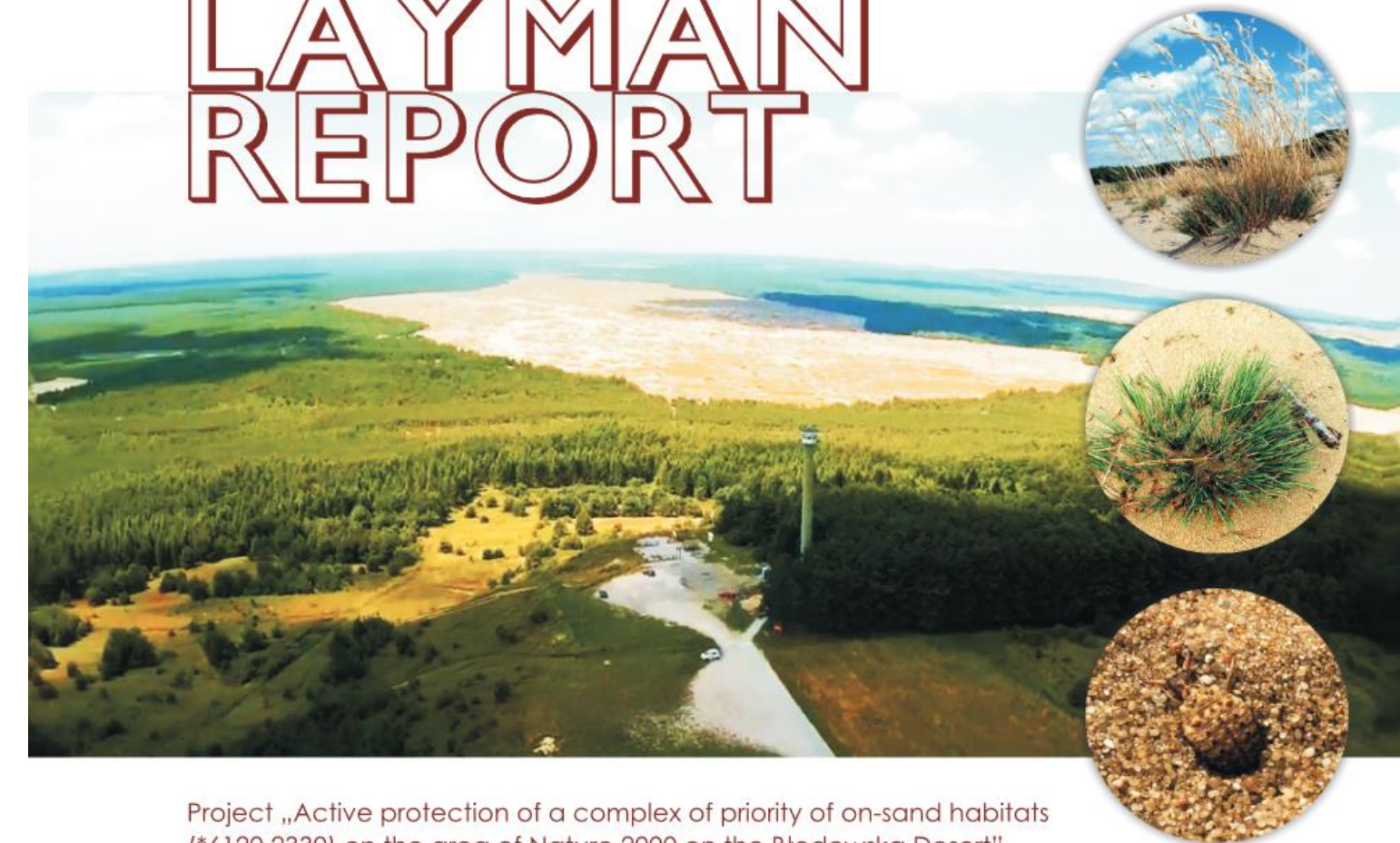
Celem projektu było osiągnięcie właściwego stanu ochrony największego w Polsce kompleksu dwóch napiaskowych siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnych muraw i wydmy śródlądowych, wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

- Czas trwania projektu: 01.01.2011 – 30.11.2014

- Całkowity budżet projektu 2 594 996 EURO (9 082 486 zł)

LAYMAN REPORT

Project „Active protection of a complex of priority of on-sand habitats (*6120,2330) on the area of Nature 2000 on the Błędowska Desert”.

„Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych (*6120, 2330) w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej”

Szukaj

Projekt Pustynia Błędowska.

Przykład projektu

Gm. PUŃSK

(Współbeneficjent zagranicznego projektu LIFE)

„Poprawa efektywności energetycznej na Litwie”

Gmina Puńsk

Samorządowy Portal Internetowy

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

Gmina Puńsk uczestniczy w międzynarodowym projekcie nr **LIFE20 IPC/LT/000002** pt. **“Improving Energy Efficiency in Lithuania”** („Poprawa efektywności energetycznej na Litwie”), dofinansowanego ze środków **Programu LIFE** oraz ze środków **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Podmiotem koordynującym projekt jest Agencja Zarządzania Projektami Środowiskowymi przy Ministerstwie Środowiska Republiki Litewskiej. Projekt uzyskał dofinansowanie Komisji Europejskiej w naborze LIFE 2020, a umowa z KE została podpisana w dniu 01.10.2021 roku. Następnie Gmina Puńsk wystąpiła z wnioskiem o dofinansowanie swojej części przedsięwzięcia do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który został zweryfikowany pozytywnie i w dniu 13.07.2022 r. została podpisana umowa o dofinansowanie.

Celem ogólnym międzynarodowego projektu o akronimie LIFE IP EnerLIT jest wsparcie wdrażania Krajowego (litewskiego) Planu Energetyczno-Klimatycznego poprzez katalizowanie procesu, wdrażanie środków efektywności energetycznej, budowanie zdolności strategicznych i uwzględnianie celów w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Innymi słowy: celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej, wprowadzenie nowych i mniej energochłonnych technologii, zwiększanie świadomości konsumentów i zmienianie ich zachowania.

Działania Gminy Puńsk

Rolą Gminy Puńsk w tym projekcie – **jako jedyne partnera zagranicznego** - jest powielenie i wdrożenie projektu zrównoważonej mobilności wiejskiej w Polsce w oparciu o wyniki projektu pilotażowego w gminie litewskiej – **Administracji Samorządu Rejonu Lazdijai**.

Partner będzie odpowiedzialny za bezpośrednie powielanie rezultatów projektu w skali transnarodowej. Aby zapewnić szerszy transfer dobrych praktyk, Gmina Puńsk przygotowuje również rekomendacje dla innych polskich gmin, które zostaną przedstawione podczas seminarium, na którą zostaną zaproszone sąsiednie jednostki samorządu terytorialnego i nie tylko.

W ramach działań Gminy Puńsk, planuje się:

- Zakup 1 elektrycznego pojazdu zeroemisyjnego
- Zakup i montaż 1 stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- Informacja i promocja projektu: 2 artykuły w prasie lokalnej, 30 szt. plakatów (A3), 500 szt. ulotek
- Przygotowanie rekomendacji dla polskich gmin i zorganizowanie seminarium informacyjnego

Zakupiony elektryczny bus będzie woził nieodpłatnie osoby potrzebujące, niemające własnego transportu i bez możliwości dostania się do lekarza, szpitala, urzędu, sklepu itp. Planowane jest utworzenie stałego harmonogramu jazdy oraz dodatkowo możliwe będzie zamówienie kursu przez aplikację oraz telefonicznie. Co najważniejsze pojazd elektryczny nie będzie generował CO2.

„Poprawa efektywności energetycznej na Litwie”

Szukaj

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

„Improving Energy Efficiency in Lithuania
("Poprawa efektywności energetycznej na
Litwie" (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002)

dofinansowano ze środków Unii Europejskiej
Programu LIFE
oraz
ze środków Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

2:14:58 / 3:43:58

#Dzień Informacyjny LIFE - Perspektywa 2021-2027

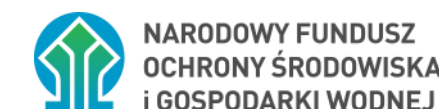
Przykład projektu

KRAKÓW

(Współbeneficjent międzynarodowego projektu LIFE)

„Czynnik ludzki: Adaptacja miast na potrzeby Jutra”

Informacje o projekcie

WARTOŚĆ: 3 678 490 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA: 1 839 243 PLN

JEDNOSTKA REALIZUJĄCA: Klimat - Energia - Gospodarka Wodna

OKRES PROGRAMOWY: 2014-2020

TEMAT: Ochrona środowiska,

KATEGORIA: nieinwestycyjny

STAN: w trakcie realizacji

REALIZACJA OD: 2021-9-1

REALIZACJA DO: 2025-8-31

Opis projektu

People-Driven: Adapting Cities for Tomorrow (Czynnik ludzki: Adaptacja miast na potrzeby Jutra)

Europejski Pakt Klimatyczny wzywa interesariuszy ze wszystkich sektorów społeczeństwa do podjęcia działań w celu osiągnięcia neutralnej pod względem klimatu i stabilnej przyszłości. Nadrzędnym celem projektu jest opracowanie i przetestowanie w miastach zintegrowanego podejścia do adaptacji do zmian klimatu w celu wdrożenia rozwiązań opartych na naturze (NBS).

Rozwiązania oparte na naturze zostaną, w ramach projektu, wdrożone w dwóch ośrodkach pilotażowych w mieście Leuven, a po zakończeniu etapu pilotażowego, ukierunkowane działania, zostaną powielone w Leuven, Madrycie i Krakowie.

Projekt uzyskał również dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 1 287 471 PLN, czyli pokrycia większości wkładu własnego Gminy Miejskiej Kraków.

Wartość całego projektu: 3 944 564 EUR

Wartość dla Krakowa: 793 993 EUR

Wartość dofinansowania dla Krakowa z Komisji Europejskiej: 396 996 EUR

„Czynnik ludzki: Adaptacja miast na potrzeby Jutra”

Szukaj

Kraków

KEGW

Stworzone z środków
Narodowego Fundusza
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Life

European
Commission

Czynnik Ludzki: Adaptacja Miast na Potrzeby Jutra

Partycypacja → NBS → Zmiany społeczne

- Zaangażowanie mieszkańców i interesariuszy
- Stworzenie pilotażowych NBS – Leuven
- Opracowanie metod aktywizacji mieszkańców
- Replikacja NBS – Kraków, Madryt, Leuven
- Rozpowszechnianie wyników projektu

Foto: <https://pixabay.com>

2:17:55 / 3:43:58

#Dzień Informacyjny LIFE - Perspektywa 2021-2027

Przykład projektu

ŁÓDŹ

(Współbeneficjent krajowego projektu LIFE)

„Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych Arturówek jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich”

■ Rekultywacja Arturówka otrzymała prestiżową nagrodę "The Best LIFE projects"

19.02.2018 | 14:28 | Konrad Ciężki / BRPiNM

kategoria: **Miasto, Aktualności Zielonej Łodzi, Aktualności turystyczne**

Wspólny projekt Uniwersytetu Łódzkiego, Miasta oraz Łódzkiej Spółki Infrastrukturalnej otrzymał prestiżową nagrodę "The Best LIFE projects" - spośród wszystkich projektów Unii Europejskiej, które zakończyły się w latach 2016-2017. Tym samym znaleźliśmy się w gronie 10 najlepszych projektów LIFE i pretendujemy obecnie do nagrody "Best of the best award". Ceremonia wręczenia nagród odbędzie się w ramach "2018 EU Green Week" 23 maja 2018 roku w Brukseli.

Tweetnij

Arturówek jest istotnym miejscem wypoczynku mieszkańców Łodzi i okolic, fot. z arch. UMi.

Zbiorniki Arturówek są ważnym miejscem rekreacji, a dla mieszkańców Łodzi i okolic. Niezwykle istotne w tym kontekście staje się utrzymanie wysokiego stanu jakości wód. W ramach projektu LIFE+ pn.: "Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych "Arturówek" (Łódź) jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich (EH-REK)" wykonano m.in. odmulenie zbiorników, przebudowę budowli piętrzącej przy ul. Krasnoludków oraz wykonano systemy gabionowe przechwytyjące zanieczyszczenia.

Inwestycja była warta 1 244 319 euro, w tym wkład Miasta 975 180 zł.

Projekt był realizowany przez pracowników Katedry Ekologii Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego, we współpracy z Łódzką Spółką Infrastrukturalną oraz Miastem. Był współfinansowany m.in. przez Komisję Europejską oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wkład własny beneficjentów projektu współfinansowany przez Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Beneficjenci:

1. Nazwa instytucji beneficjenta: Uniwersytet Łódzki
2. Nazwa instytucji współbeneficjenta: Miasto Łódź
3. Nazwa instytucji współbeneficjenta: Łódzka Spółka Infrastrukturalna sp. z o.o.

„Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych Arturówek jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich”

Szukaj

FINANSOWANIE

BENEFICJENT KOORDYNUJĄCY

WSPÓLBENEFICJENCI

EHREK

LIFE08 ENV/PL/000517
www.arturowek.pl

„LIFE+ Environment Policy & Governance”

Całkowity budżet projektu: 1 244 319 €
Koszt kwalifikowany: 1 011 069 €
Udział finansowy KE: 489 157 €
Udział finansowy NFOŚiGW: 451 612 €

Wkład własny beneficjentów: 303 550 €
(w tym udział finansowy WFOŚiGW: 1 013 625 zł)

Okres realizacji: 01/01/2010-31/12/2015

**Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych "Arturówek" (Łódź)
jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich**

dr hab. Tomasz Jurczak,
dr hab. Iwona Wagner, dr Zbigniew Kaczkowski, dr Małgorzata Łapińska, dr hab. Magdalena Urbaniak,
dr Zuzanna Oleksińska, mgr Bogusława Brewińska-Zaraś, mgr Kamil Dawidowicz, dr Agnieszka Bedarek, dr Sebastian Szklarek
prof. Maciej Zalewski

Katedra UNESCO Ekohydrologii i Ekologii Stosowanej, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki,
90-237 Łódź, Banacha 12/16, email: tomasz.jurczak@biol.uni.lodz.pl, tel. 42 635 44 38

1:45:08 / 4:02:19 • Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych "Arturówek" (Łódź) jako modelowe podejście do r...

Program LIFE dla samorządów

Źródło: https://youtu.be/IVCzUiqPzh0?list=PL4VmYbjQe3-HBI-X7V_DNs5yqPK2INOnR&t=6285

Przykład projektu

JAWORZNO

(Współbeneficjent zagranicznego projektu LIFE)

„Innowacyjna technologia oparta na zastosowaniu mokradeł do uzdatniania wody zanieczyszczonej pestycydami”

MIASTO
JAWORZNO

Projekt o akronimie LIFEPOPWAT (oryginalna nazwa projektu: „Innovative technology based on constructed wetlands for treatment of pesticide contaminated waters” / polskie tłumaczenie: „Innowacyjna technologia oparta na zabudowanych mokradłach przeznaczonych do uzdatniania wody zanieczyszczonej pestycydami”) to europejska inicjatywa realizowana w ramach programu LIFE, która promuje innowacyjną technologię oczyszczania wód zanieczyszczonych pestycydami, opierającą się na strefach reaktywnych zintegrowanych z systemem mokradeł Wetland+® i wykorzystującą mechanizm biodegradacji związków HCH.

Projekt zakłada wdrożenie systemu mokradłowego Wetland+® na dwóch obszarach pilotażowych zanieczyszczonych HCH: w czeskiej Gminie Háje oraz w Jaworznie, w celu wypracowania technologii możliwej w przyszłości do zastosowania w innych problematycznych obszarach Europy i na całym świecie.

W samej Europie znajduje się około 40 dużych składowisk HCH o łącznej masie około 250 000 ton (w Jaworznie zgromadzono około 37 800 ton HCH, co stanowi 15% odpadów tego typu zgromadzonych w Europie, natomiast w gminie Háje około 5 000 ton, tj. 2%). System Wetland+® jest dedykowany silnie zanieczyszczonym obszarom, jednakże planuje się, aby po przeskalowaniu był możliwy również do zastosowania na obszarach mniej zanieczyszczonych.

Na terenie naszego miasta podjęto starania, aby wykonać replikę instalacji powstałej i testowanej obecnie w Czechach. System mokradłowy Wetland+® w Jaworznie powstaje na terenie działek gminnych, w rejonie tzw. Pola K, w sąsiedztwie zakładów chemicznych. Instalacja będzie ostatecznie obejmować: zbiornik wyrównawczy, zbiorniki sedymentacyjne, zbiorniki przepuszczalnej bariery reaktywnej i biosorpcji, moduł mokradła tlenowego Z1 i Z2 – poletek porośniętych roślinnością bagienno-łąkową oraz dwie studnie ujmujące odcieki zanieczyszczone HCH.

W ramach projektu na terenie Jaworzna prowadzone są również badania, których celem jest określenie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w środowisku gruntowo-wodnym, w związku z istniejącym źródłem silnie toksycznych związków w miejscach dawnego deponowania odpadów niebezpiecznych pochodzących z przemysłu chemicznego, obejmujących takie komponenty środowiska, jak: biomasa drzew, organizmy żyjące w rejonie zakładów chemicznych, nektar pszczół, osady sedymentacyjne, wody powierzchniowe i podziemne ujmowane z istniejących ujęć – badania prowadzone są corocznie przez specjalistów Uniwersytetu Technicznego w Libercu we współpracy z przedstawicielami Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach.

Do zadań Jaworzna w ramach projektu należało także stworzenie bazy danych wraz z interaktywną mapą, pod postacią jednolitej platformy, która umożliwi gromadzenie wyników badań wód powierzchniowych, podziemnych, gleby i ziemi, przeprowadzonych w dolinie potoku Wąwolnica w Jaworznie.

Projekt o akronimie LIFEPOPWAT ma charakter międzynarodowy. Jest realizowany przez Gminę Jaworzno we współpracy z Uniwersytetem Technicznym w Libercu (pełniącym funkcję koordynatora projektu), Aarhus University z Danii, Głównym Instytutem Górniczym w Katowicach, francuską firmą SERPOL oraz czeskimi firmami: PhotonWater Technology i DIAMO.

Okres realizacji projektu to: styczeń 2020 r. – grudzień 2023 r.

LIFEPOPWAT jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej z Programu LIFE (LIFE18 ENV/CZ/000374), Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz czeskiego Ministerstwa Środowiska. Całkowity budżet projektu został zaplanowany na poziomie 3,16 mln €, przy czym wkład Unii Europejskiej został przyznany do kwoty 1,72 mln €.

Budżet Jaworzna w projekcie to 343 890 €, w tym dofinansowanie UE – 186 390 €, dofinansowanie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) – do kwoty 118 362 €, natomiast wkład miasta – 39 138 €.

„Innowacyjna technologia oparta na zastosowaniu mokradet do uzdatniania wody zanieczyszczonej pestycydami”

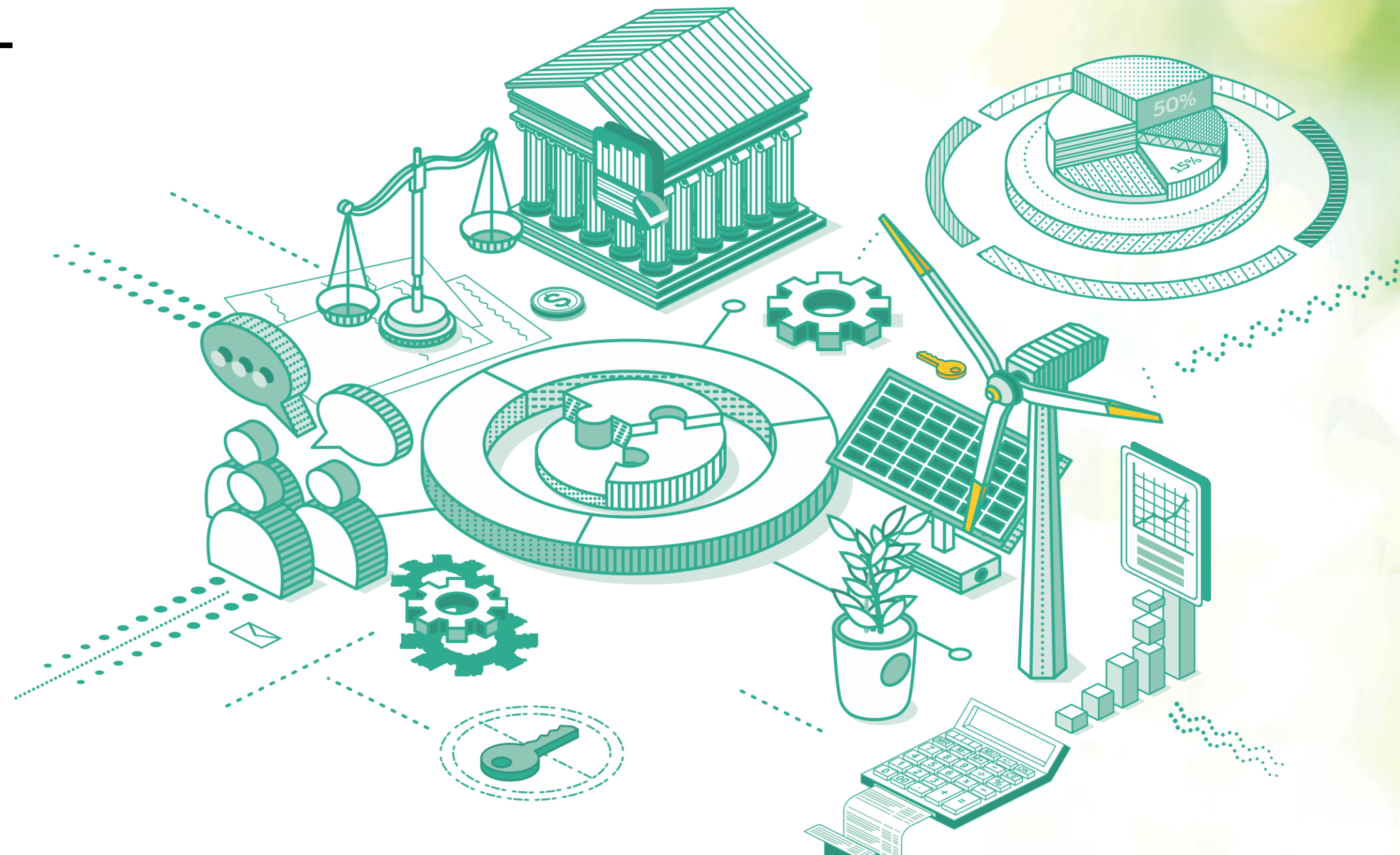
Szukaj

Program LIFE dla samorządów

Źródło: https://youtu.be/IVCzUiqPzh0?list=PL4VmYbjQe3-HBI-X7V_DNs5yqPK2INOnR&t=10962

Projekty Standardowe – kluczowe informacje

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

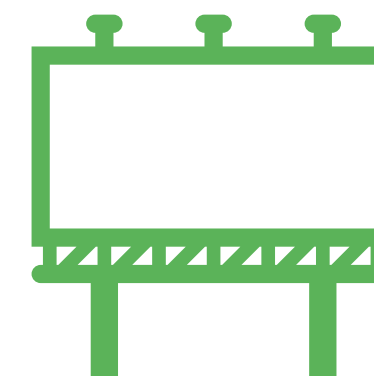
– główne założenia

Opracowywanie, demonstrowanie
i promowanie innowacyjnych
technik, metod i strategii

Zwiększanie bazy wiedzy
i stosowanie dobrych praktyk

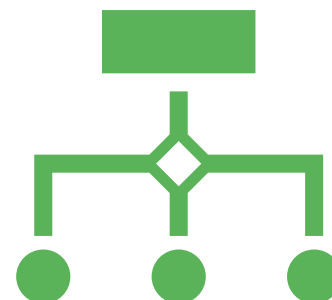
Wspieranie rozwoju, wdrażania,
monitorowania i egzekwowania
ustawodawstwa UE
i polityki

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– główne założenia

Pełnienie roli katalizatora we wprowadzaniu na wielką skalę skutecznych rozwiązań technicznych i związanych z polityką UE;

SAP to elastyczne narzędzie, dostępne dla podmiotów działających we wszystkich sektorach (publicznym, pozarządowym i prywatnym)

Projekty te mogą funkcjonować w ścisłym powiązaniu z rynkiem (przyjęcie strategii jednoznacznie ukierunkowanej na rynek) – projekty C2M.

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– definicje

INNOWACYJNE TECHNIKI, METODY I PODEJŚCIA

- Oznaczają rozwiązania nowe w kontekście stanu rozwoju danego państwa członkowskiego i poziomu sektorów, wdrażane na skalę operacyjną na warunkach, które umożliwiają osiągnięcie efektów opisanych w kryterium przyznania dotacji „Wpływ”.

DOBRE PRAKTYKI

- Oznaczają rozwiązania, techniki, metody i strategie, które są właściwe, efektywne kosztowo i nowoczesne (na poziomie państwa członkowskiego, jak i na poziomie sektorów), wdrażane na skali operacyjnej i na warunkach, które umożliwią osiągnięcie efektów opisanych w kryterium przyznania dotacji „Wpływ”.

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– jakich projektów szuka KE ?

Rozwiązywanie problemu
środowiskowego istotnego
dla Europy

Innowacyjny /
demonstracyjny
i dojrzały technologicznie
(od TRL 5 - 8)

Dostosowanie do obszarów
priorytetowych LIFE
i polityk europejskich

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– jakich projektów szuka KE ?

Wartość dodana dla Europy
polegająca na
zademonstrowaniu/opraco
waniu polityk lub celów UE

Duży wpływ na
środowisko, gospodarkę
i społeczeństwo w Europie

Mierzalne cele
środowiskowe

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– jakich projektów szuka KE ?

Wyniki projektu muszą być
możliwe do wykorzystania,
powielania i przenoszenia

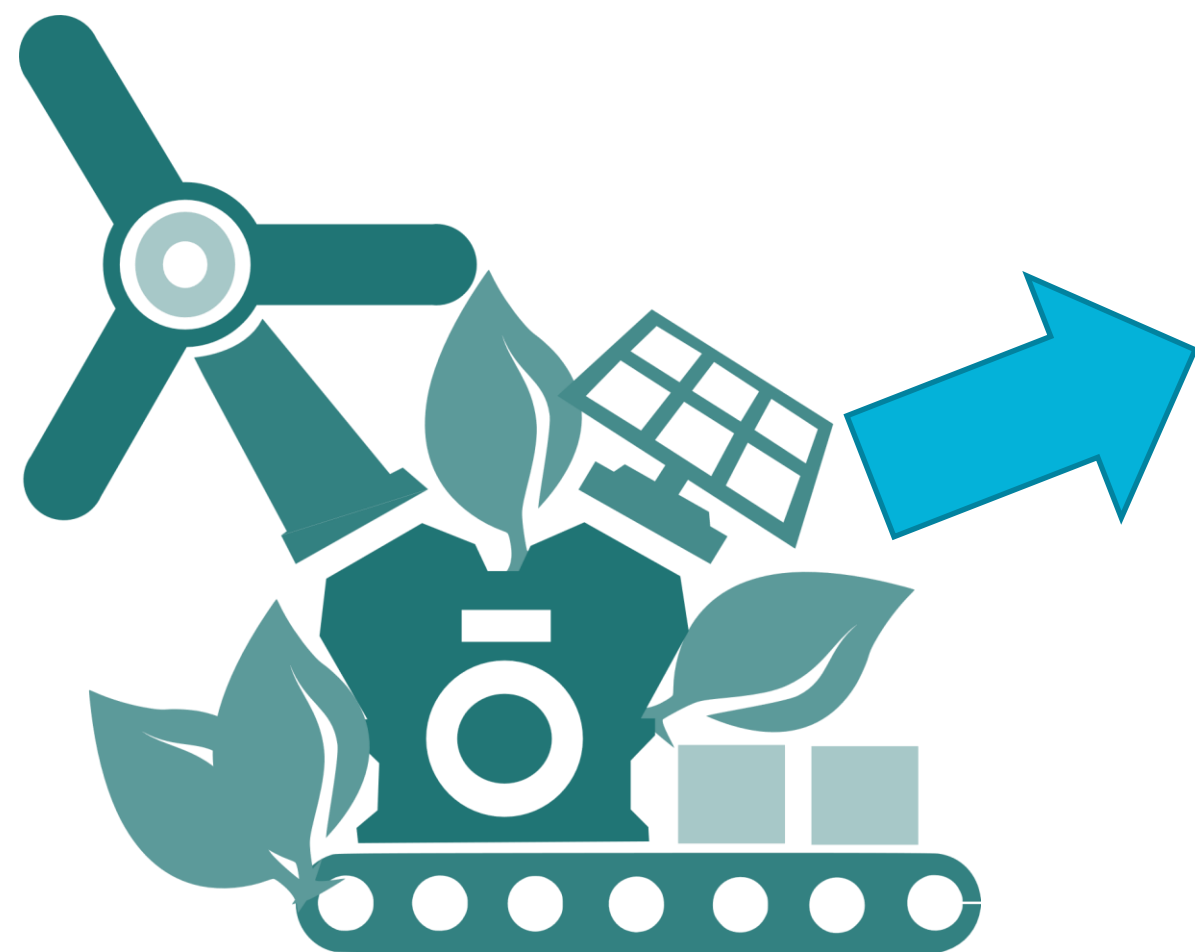

Plan zastosowania w
przyszłości: opłacalność
ekonomiczna usługi
rynkowej, technologii lub
produktów

Trwałość projektu
zadeklarowana już we
wniosku

Zakres projektu LIFE

Wdrożenie
rozwiązania (lub technologii)
(*innowacyjne / najlepsze praktyki /*)
umożliwiającej/ego poprawę stanu
środowiska lub klimatu

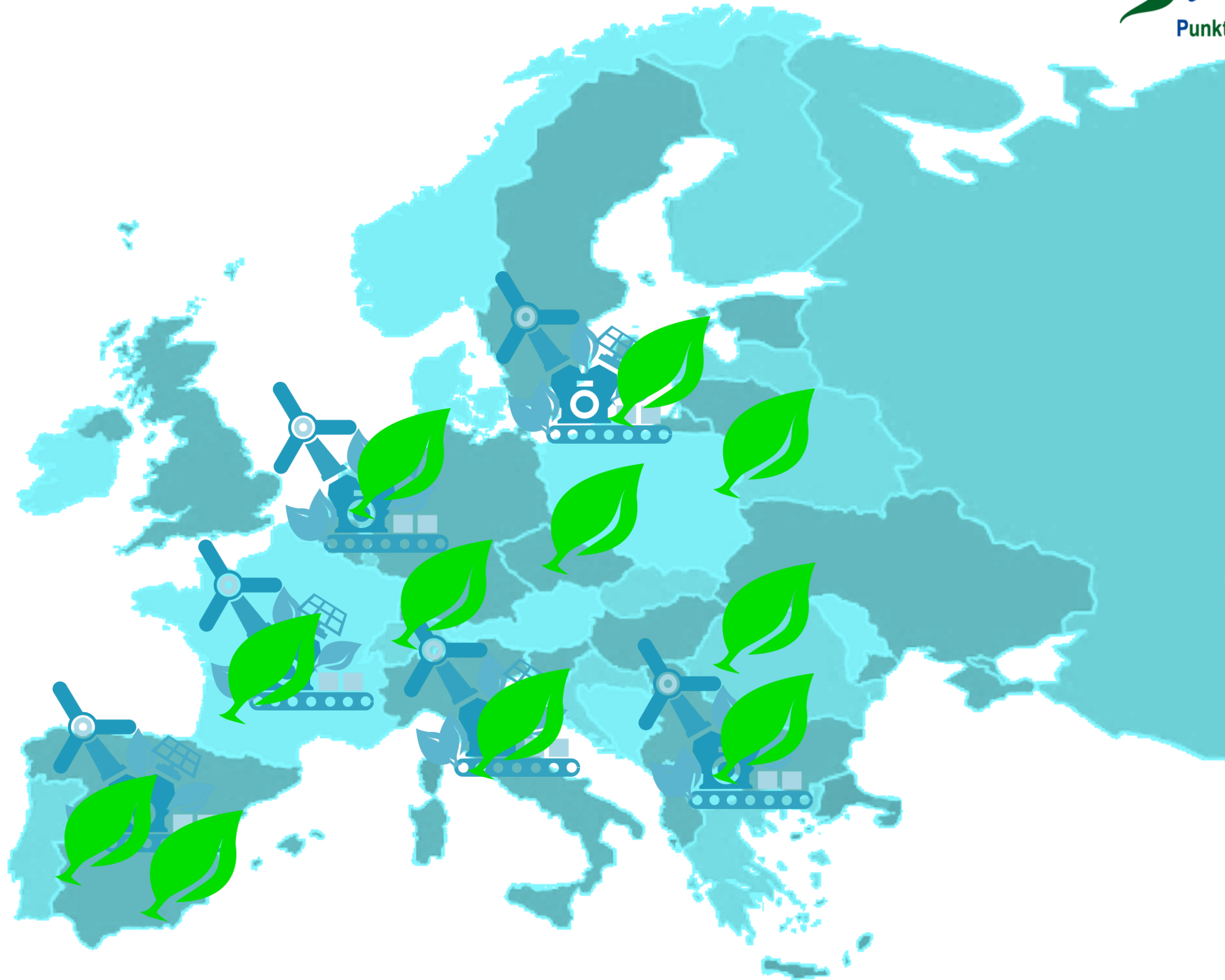
Przetestowanie
/ walidacja /
demonstracja
rozwiązania
w warunkach
rzeczywistych
(lub zbliżonych)

Działania informacyjne i demonstracyjne umożliwiające
szerokie upowszechnienie i/lub komercjalizację
w skali całej UE, a także ograniczanie barier

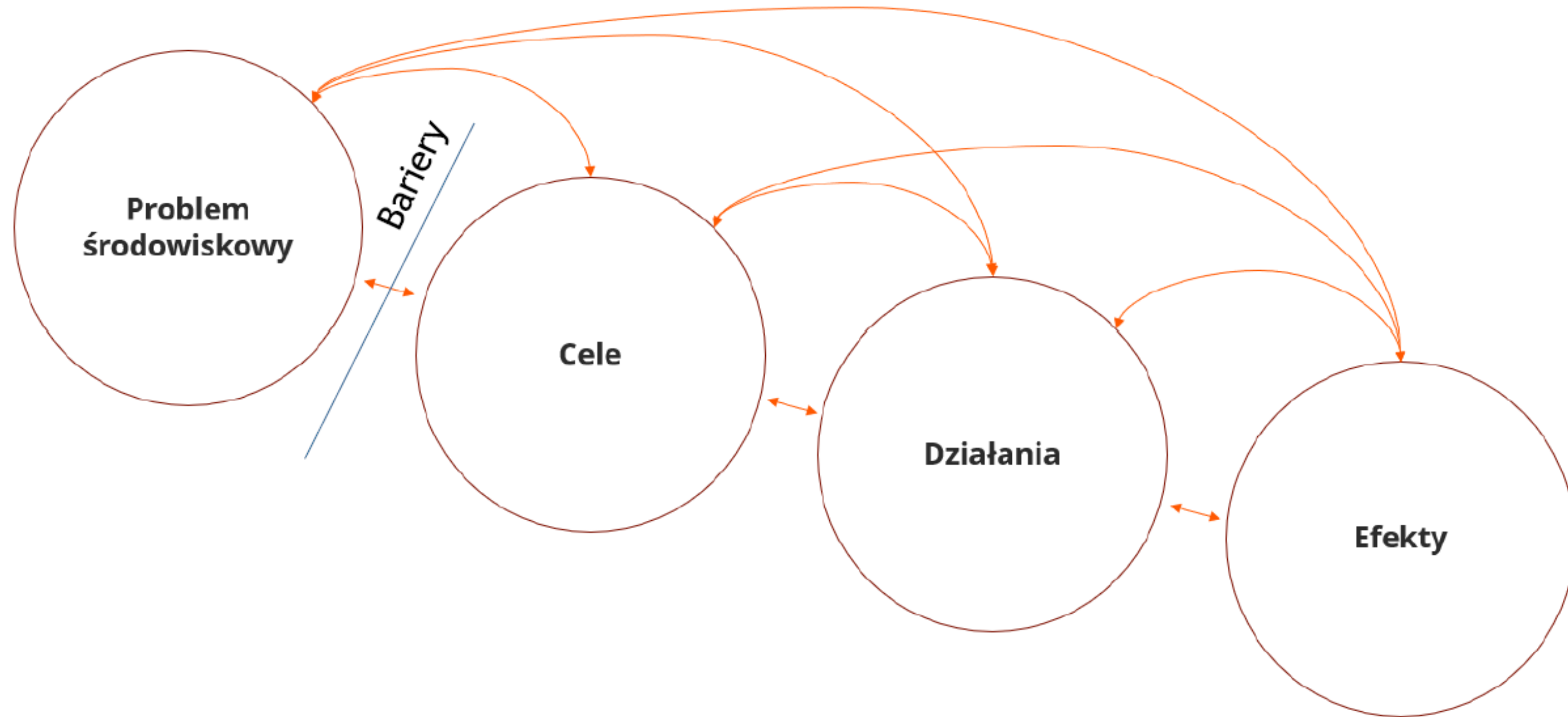

Efekt środowiskowy

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

– logika interwencji

Kto może być beneficjentem LIFE?

Samorządy i administracja

Przedsiębiorstwa

Uczelnie wyższe

Instytuty badawcze

Organizacje pozarządowe

Kto może być beneficjentem LIFE?

Kategorie kosztów kwalifikowanych

A. Koszty osobowe

B. Koszt podwykonawstwa

C. Koszty zakupów

- C.1 Koszty podróży i utrzymania
- C.2 Urządzenia
- C.3 Inne towary, prace i usługi

D. Pozostałe kategorie kosztów

- D.1 Wsparcie finansowe na rzecz osób trzecich
- D.2 Wykupy gruntu

E. Koszty pośrednie

KOSZTY KWALIFIKOWANE – dokumenty źródłowe

Programme for Environment and Climate Action (LIFE)

General Model Grant Agreement

(LIFE MGA — Multi & Mono)

ARTICLE 6 — ELIGIBLE AND INELIGIBLE COSTS AND CONTRIBUTIONS

Version 1.0
01 June 2021

Disclaimer

This document is aimed at assisting applicants. It shows the full range of provisions that may be applied to this type of agreement, and is provided for information purposes only. The legally binding agreement will be that which is signed by the parties in the system.

EU Grants

AGA – Annotated Model Grant Agreement

EU Funding Programmes 2021-2027

Disclaimer

This guide is aimed at assisting EU grant beneficiaries. It is provided for information purposes only and is not intended to replace the binding legal agreements themselves, nor professional legal advice for specific cases. Neither the EU Commission nor its agencies and funding bodies (or any person acting on their behalf) can be held responsible for the use made of it.

Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

Call for proposals

**Circular Economy and Quality of Life – Standard Action
Projects (SAP)**

LIFE-2021-SAP-ENV

Version 1.0
08 July 2021

10. Legal and financial set-up of the Grant Agreements

Budget categories and cost eligibility rules

Budżet projektu LIFE – ważne informacje

Rozliczenia budżetu w programie LIFE są jednymi z najbardziej elastycznych, nie oznacza to jednak możliwości zwiększenia finansowania przez KE.

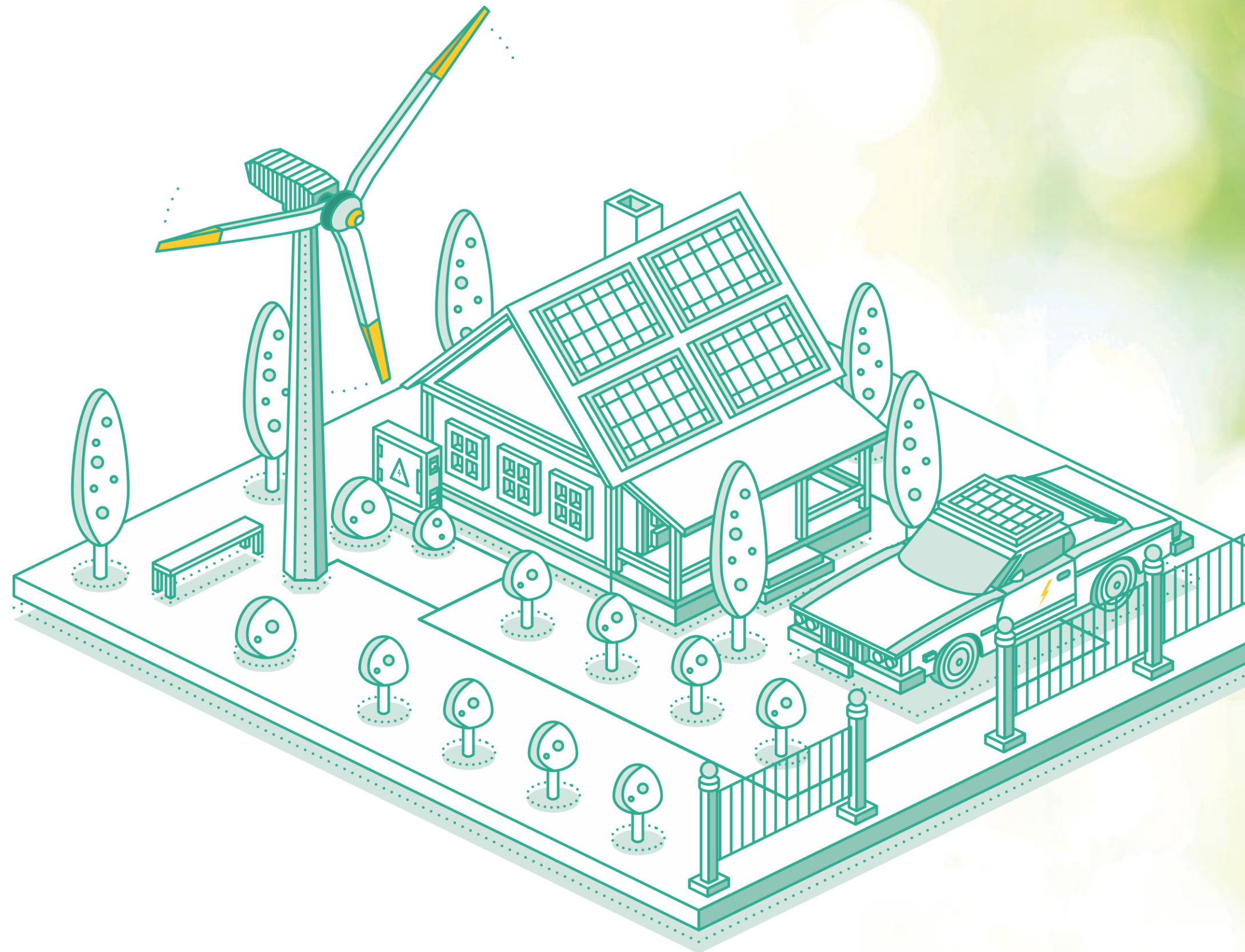

Możliwe są przesunięcia budżetu pomiędzy zadaniami – jeśli nie wpływa to na możliwość osiągnięcia celów i efektów projektu (niektóre zmiany wymagają zgody KE).

Budżet projektu:
bardzo rzadko
< 500 000 EUR
coraz więcej projektów
5 000 000 EUR

Od czego zacząć?

CINEA – Program LIFE

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

 English

Search

European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency

[Home](#) | [About us](#) ▼ | [Programmes](#) ▼ | [Funding opportunities](#) ▼ | [Our Projects](#) | [News & Events](#) ▼ | [Publications](#)

[European Commission](#) > [CINEA](#) > [Programmes](#) > [LIFE](#)

LIFE Programme

The LIFE Programme is the EU's funding instrument for the environment and climate action. The 2023 LIFE calls are open!

[Apply here](#) >

Funding & tender opportunities

European Commission

Funding & tender opportunities
Single Electronic Data Interchange Area (SEDIA)

EN

Register

Login

HOME

SEARCH FUNDING & TENDERS

HOW TO PARTICIPATE

PROJECTS & RESULTS

WORK AS AN EXPERT

SUPPORT

Programme for Environment and Climate Action

Created in 1992, the LIFE programme is the EU's funding instrument for the environment and climate action, which has co-financed more than 5,000 projects helping Europe to become greener. As of 2021, the LIFE programme includes the new Clean Energy Transition sub-programme.

The overall budget for the implementation of the LIFE programme 2021-2027 will be EUR 5.432 billion.

Join us and submit your project ideas under the Calls for proposals to address the challenges of environmental degradation, climate change and a clean energy transition.

- Find calls for proposals and tenders
- Projects & Results
- Priorities
- Programme structure
- What's new?

Find calls for proposals and tenders

View (103)

Calls for Tenders are not available when you have selected a programme See all calls for tenders published by EC

Projects & Results

See the work done in past and ongoing projects. View the statistics on proposals, success rates, funded projects and participants.

Check dashboard

Priorities

The LIFE programme's main goals are to:

- help make the shift towards a more sustainable, circular, energy-efficient, renewable energy-based, climate-neutral and -resilient economy.
- protect, restore and enhance our environment.
- halt and reverse biodiversity loss.
- stop the degradation of ecosystems by managing and enhancing the Natura 2000 network, thereby boosting sustainable development.
- encourage and support green ideas from both large and small companies, NGOs, public authorities, citizen groups and academia, amongst others.

The LIFE programme will help the EU to reach its European Green Deal ambitions by:

- transforming the EU into a fair and prosperous society, with a modern, resource-efficient and competitive economy where there are zero net emissions in 2050 and where economic growth is separate from resource use.
- protecting, conserving and enhancing nature across the continent.
- safeguarding the health and well-being of citizens from environment and climate-related impacts.

The 'Life' logo is centered within a blue square, surrounded by twelve yellow stars arranged in a circle, mimicking the European Union flag.

Zaproszenia do składania wniosków – tłumaczenie robocze

Projekty dotyczące działań standardowych (SAP)

Dotacje UE: Dokument zaproszenia (LIFE): V1.0 – 18.04.2023 r.

EUROPEJSKA AGENCJA WYKONAWCZA DS. KLIMATU,
ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURY (CINEA)
CINEA.D - Zasoby Naturalne, Klimat, Zrównoważona Niebieska Gospodarka i
Czysta Energia
JEDNOSTKA D.1 LIFE Energia + LIFE Klimat

TŁUMACZENIE Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO NA POLSKI.
WIĄŻĄCE SĄ ZAPISY ORYGINAŁU W JĘZYKU ANGIELSKIM, PUBLIKOWANE NA STRONIE
KE.

TŁUMACZENIE STANOWI WERSJĘ ROBOCZĄ, POMOCNĄ PRZY PISANIU WNIOSKU.
NFOŚIGW NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA EWENTUALNE RÓŻNICE WERSJI
POLSKIEJ I ANGIELSKIEJ I NIEZASTOSOWANIE SIĘ DO WERSJI ANGIELSKIEJ
PUBLIKOWANEJ NA STRONIE KE.
W TŁUMACZENIU ZACHOWANO UKŁAD GRAFICZNY ORYGINAŁU DLA UŁATWIENIA
PRACY Z DWOMA WERSJAMI JĘZYKOWYMI.
W PRZYPADKU HIPERŁĄCZY PROSIMY O KORZYSTANIE WYŁĄCZNIE Z HIPERŁĄCZY
ZAMIESZCZONYCH W ORYGINALE (WERSJI ANGLOJĘZYCZNEJ).

Program Działań na Rzecz Środowiska i Klimatu (LIFE)

Zaproszenie do składania wniosków

Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej - Projekty dotyczące
działań standardowych (SAP)
LIFE-2023-SAP-CLIMA

Wersja 1.0
18 kwietnia 2023 r.

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW

SPIS TREŚCI

0. Wstęp	5
1. Tło	6
Co to jest Program LIFE?	6
Przyroda i różnorodność biologiczna	7
Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia	7
Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej.....	8
Przejście na czystą energię	8
2. Rodzaj działania - Cele - Tematy i priorytety - Działania objęte dofinansowaniem — Oczekiwany wpływ.....	9
Typ działania	9
LIFE-2023-SAP-CLIMA-CCM - Łagodzenie zmiany klimatu	10
Cele	10
Obszary interwencji.....	11
Zakres — Działania, które mogą być finansowane	19
Oczekiwane efekty	19
Poziom dofinansowania.....	19
LIFE-2023-SAP-CLIMA-CCA - Przystosowanie się do zmiany klimatu.....	19
Cele	19
Obszary interwencji.....	21
Zakres — Działania, które mogą być finansowane	26
Oczekiwane efekty	26
Poziom dofinansowania.....	26
LIFE-2023-SAP-CLIMA-GOV - Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.....	26
Cele:	26
Obszary interwencji:	27
Zakres — Działania, które mogą być finansowane	33
Oczekiwane efekty	33
Poziom dofinansowania.....	33

Nabór: LIFE-2023-SAP-CLIMA — Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej
Projekty dotyczące działań standardowych (SAP)

Dotacje UE: Dokument zaproszenia (LIFE): V1.0 – 18.04.2023 r.

3. Dostępny budżet.....	34
4. Harmonogram i terminy.....	34
5. Dopuszczalność i dokumenty	34
6. Kwalifikowalność	36
Kwalifikujący się uczestnicy (kwalifikujące się kraje)	36
Skład konsorcjum	37
Kwalifikujące się działania	37
Obszar geograficzny (kraje docelowe)	38
7. Zdolność finansowa i operacyjna i wyłączenie	38
Zdolność finansowa	38
Zdolność operacyjna	38
Wyłączenie.....	39
8. Procedura oceny i przyznania dotacji	40
9. Kryteria przyznawania dotacji	41
10. Struktura prawna i finansowa Umowy dotacji.....	43
Data rozpoczęcia i czas trwania projektu.....	43
Kamienie milowe i efekty	43
Forma dotacji, poziom dofinansowania i maksymalna kwota dotacji	43
Kategorie budżetowe i warunki kwalifikowalności kosztów	44
Płatności i ustalenia dotyczące płatności	45
Gwarancja na kwotę zaliczki.....	46
Poświadczenia	46
Struktura odpowiedzialności za odzyskiwanie środków.....	46
Warunki wdrożenia projektu	47
Inne informacje szczegółowe	47
Niezgodność i naruszenie postanowień umowy	47
11. Jak złożyć wniosek	47
12. Pomoc	48
13. Ważne	50

Passing admissibility and eligibility checks

Admissibility

- ☐ Submitted before deadline & electronically
- ☐ Complete & using the forms/templates provided
- ☐ Readable (no smaller than Arial 10) printable (A4)
- ☐ Max 120 pages (including the instructions)

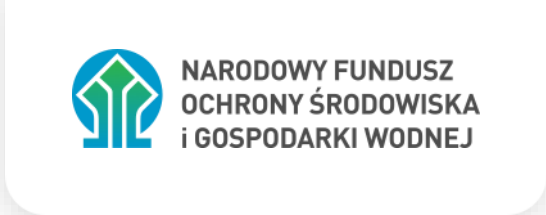
Eligibility

- ☐ Eligible participants
- ☐ Consortium composition
- ☐ Eligible activities
- ☐ Geographic location

Kryteria oceny wniosków - jakościowe

WNIOSEK

ZAPROSZENIE

Krajowy Punkt Kontaktowy

TABLE OF CONTENTS	
ADMINISTRATIVE FORMS (PART A)	3
TECHNICAL DESCRIPTION (PART B)	4
COVER PAGE	4
PROJECT SUMMARY	5
1. RELEVANCE	5
1.1 Background and general project objectives	5
1.2 Specific project objectives	6
1.3 Compliance with LIFE programme objectives and call topic	6
1.4 Concept and methodology	6
1.5 Upscaling results of other EU funded projects (n/a for concept note)	7
1.6 Complementarity with other actions (n/a for concept note)	7
1.7 Synergies and co-benefits with other LIFE sub-programmes (n/a for concept note)	7
1.8 Synergies and co-benefits with other EU policy areas (n/a for concept note)	7
2. IMPACT	7
2.1 Ambition of the impacts	7
2.2 Credibility of the impacts	8
2.3 Sustainability of project results	8
2.4 Exploitation of project results (n/a for concept note)	8
2.5 Catalytic potential: Replication and upscaling	8
3. IMPLEMENTATION	9
3.1 Work plan	9
3.2 Work packages and activities (n/a for concept note)	10
Work Package 1	11
Work Package	13
Timetable (n/a for concept note)	13
3.3 Stakeholder engagement	16
3.4 Impact monitoring and reporting (n/a for concept note)	16
3.5 Communication, dissemination and visibility (n/a for concept note)	16
4. RESOURCES	16
4.1 Consortium set-up	16
4.2 Project management (n/a for concept note)	17
4.3 Green management (n/a for concept note)	17

- 9. Award criteria**
- The **award criteria** for this call are as follows:
- 1. Relevance (0-20 points)**
- Relevance of the contribution to one or several of the specific objectives of the LIFE Programme and the targeted sub-programme
 - Extent to which the proposal is in line with the description included in the call for proposals, including, where relevant, its specific priorities
 - Concept and methodology: soundness of the overall intervention logic
 - Extent to which the proposal offers co-benefits and promotes synergies with other policy areas relevant for achieving environment and climate policy objectives
- 2. Impact (0-20 points)**
- Ambition and credibility of impacts expected during and/or after the project due to the activities, including ensuring that no substantial harm is done to the other specific objectives of the LIFE Programme
 - Sustainability of the project results after the end of the project
 - Quality of the measures for the exploitation of project results
 - Potential for the project results to be replicated in the same or other sectors or places, or to be up-scaled by public or private actors or through mobilising larger investments or financial resources (catalytic potential).
- 3. Quality (0-20 points)**
- Clarity, relevance and feasibility of the work plan
 - Identification and mobilisation of the relevant stakeholders
 - Appropriate geographic focus of the activities
 - Quality of the plan to monitor and report impacts
 - Appropriateness and quality of the measures to communicate and disseminate the project and its results to different target groups
- 4. Resources (0-20 points)**
- Composition of the project team - in terms of expertise, skills and responsibilities and appropriateness of the management structure
 - Appropriateness of the budget and resources and their consistency with the work plan
 - Transparency of the budget, i.e. the cost items should be sufficiently described
 - Extent to which the project environmental impact is considered and mitigated, including through the use of green procurement. The use of recognised methods for the calculation of the project environmental footprint (e.g. PEF or OEF methods or similar ones such as PEFCRs/ OEFSRs) or environmental management systems (e.g. EMAS) would be an asset
 - Value for money of the proposal

WNIOSEK

1. Istotność

1.1 Tło i cele główne projektu

1.2 Cele szczegółowe projektu

1.3 Zgodność z celami Programu LIFE i tematyką zaproszenia

1.4 Koncepcja i metodologia

1.5 Zwiększenie skali innych projektów zrealizowanych ze środków UE

1.6 Komplementarność z innymi działaniami

1.7 Synergie i dodatkowe korzyści z innymi podprogramami LIFE

1.8 Synergie i dodatkowe korzyści z innymi dokumentami UE

ZAPROSZENIE

1. Istotność (0-20 punktów)

- ☐ Istotność wkładu w realizację jednego lub kilku celów Programu LIFE i docelowego podprogramu
- ☐ Zakres, w jakim wniosek jest zgodny z opisem zawartym w zaproszeniu do składania wniosków, w tym, w stosownych przypadkach, z jego szczegółowymi priorytetami
- ☐ Koncepcja i metodologia: zasadność ogólnej logiki interwencji
- ☐ Zakres, w jakim wniosek generuje wspólne korzyści i umożliwia synergię z innymi obszarami polityki, istotnymi dla realizacji celów polityki w zakresie środowiska i klimatu

WNIOSEK

2. Wpływ

- 2.1 Ambicje zamierzonego wpływu
- 2.2 Wiarygodność efektów
- 2.3 Trwałość rezultatów projektu
- 2.4 Wykorzystanie rezultatów projektu
- 2.5 Potencjał katalityczny: replikacja i zwiększanie skali

ZAPROSZENIE

2. Wpływ (0-20 punktów)

- ☐ Ambicja i wiarygodność efektu oczekiwanego w trakcie realizacji/ po zakończeniu projektu w związku z działaniem, w tym zapewnienie, że działanie to realizowane jest bez szkody dla innych celów szczegółowych Programu LIFE
- ☐ Trwałość efektów projektu po jego zakończeniu
- ☐ Jakość środków przyjętych do osiągnięcia efektów projektu
- ☐ Potencjał replikacji efektów projektu w tych samych lub innych sektorach lub miejscach, lub zwiększenia jego skali przez podmioty prywatne lub publiczne lub poprzez uruchomienie większych inwestycji lub środków finansowych (potencjał katalityczny)

WNIOSEK

ZAPROSZENIE

3. Wdrożenie

3.1 Plan prac

3.2 Pakiety robocze i działania

- Pakiet roboczy
- Pakiet roboczy
- Rozkład jazdy

3.3 Zaangażowanie interesariuszy

3.4 Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie wpływu

3.5 Komunikacja, rozpowszechnianie i widoczność projektu

3. Jakość (0-20 punktów)

- ☐ Przejrzystość, trafność i wykonalność planu prac
- ☐ Identyfikacja i mobilizacja odpowiednich interesariuszy
- ☐ Odpowiedni zasięg geograficzny działań
- ☐ Jakość planu monitorowania i raportowania efektów
- ☐ Adekwatność i jakość środków komunikowania i rozpowszechniania projektu oraz jego wyników różnym grupom docelowym

WNIOSEK

4. Zasoby

- 4.1 Utworzenie konsorcjum
- 4.2 Zarządzanie projektem
- 4.3 Zielone zarządzanie
- 4.4 Budżet
- 4.5 Zarządzanie ryzykiem

ZAPROSZENIE

4. Zasoby (0-20 punktów)

- ☐ Skład zespołu projektowego - pod kątem kwalifikacji, umiejętności i odpowiedzialności oraz poprawność struktury zarządzania
- ☐ Prawidłowość budżetu i zasobów oraz ich zgodność z planem prac
- ☐ Przezrystość budżetu, tj. odpowiedni opis składników kosztowych
- ☐ Zakres, w jakim uwzględniono wpływ projektu na środowisko, w tym poprzez wykorzystanie zielonych zamówień publicznych. Wykorzystanie uznanych metod obliczania śladu środowiskowego projektu (np. metod PEF lub OEF lub podobnych w rodzaju PEFCR/OEFSR) lub systemów zarządzania środowiskowego (np. EMAS) będzie atutem
- ☐ Stosunek wartości do ceny

Kryteria oceny wniosków – punkty dodatkowe (ENV, CLIMA)

Premia nr 1: Wniosek oferuje wyjątkowe możliwości synergii i promuje istotne korzyści generowane wspólnie dla różnych podprogramów LIFE. (2 punkty)

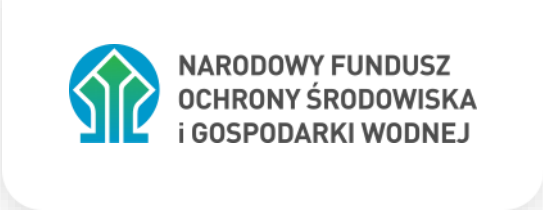
Premia nr 2: Wniosek dotyczy projektu przeznaczonego do realizacji głównie w obszarach najbardziej oddalonych. W sytuacji, gdy określone cechy regionalne są istotne dla osiągnięcia potrzeb wskazanych w naborze, *np. wyspy odpadów, czysta energia w regionach intensywnego zużycia węgla itd.* - premię można rozszerzyć na inne obszary geograficzne o określonych potrzebach i podatności (2 punkty)

Premia nr 3: Wniosek zasadniczo bazuje na wynikach innych projektów finansowanych przez UE lub przenosi je na większą skalę. (2 punkty)

Premia nr 4: Wniosek charakteryzuje się wyjątkowym potencjałem katalitycznym. (2 punkty)

Premia nr 5: Wniosek obejmuje współpracę międzynarodową pomiędzy państwami członkowskimi jako kluczowy warunek realizacji celów projektu. (2 punkty)

Zaproszenia do składania wniosków – kryteria

Kryteria przyznawania dotacji	Minimalna punktacja stanowiąca wynik pozytywny	Maksymalna punktacja	Waga
Istotność	10	20	1
Wpływ	10	20	1.5
Jakość	10	20	1
Zasoby	10	20	1
Łączna ważona punktacja (wynik pozytywny) (bez premii)	55	90	n.d.
Premia nr 1:	n.d.	2	1
Premia nr 2:	n.d.	2	1
Premia nr 3:	n.d.	2	1
Premia nr 4:	n.d.	2	1
Premia nr 5:	n.d.	2	1
Łączna ważona punktacja (wynik pozytywny) (z uwzględnieniem premii)	55	100	n.d.

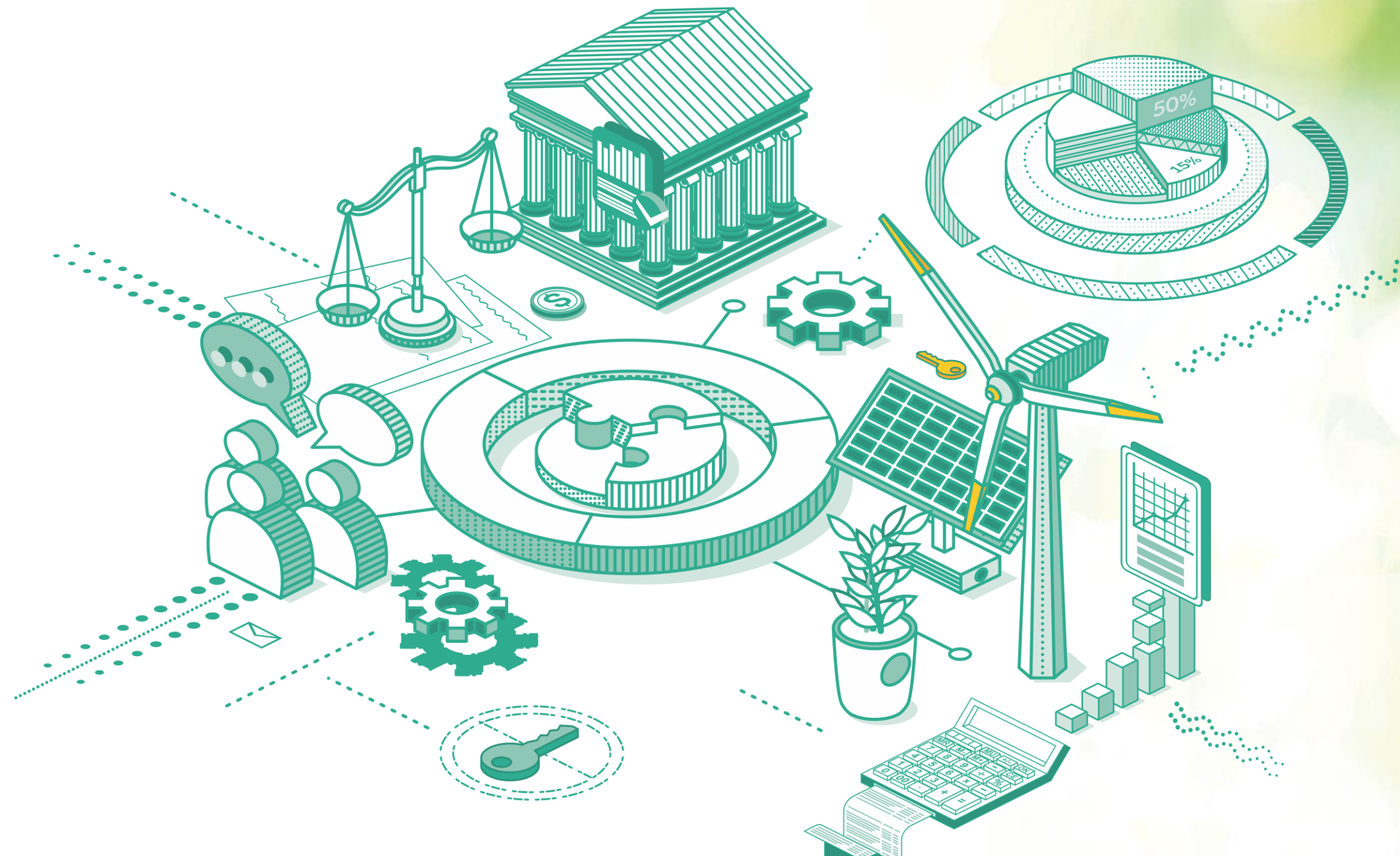
Maksymalna liczba punktów: **100** punktów.

Progi indywidualne na kryterium: 10/20, 10/20, 10/20 and 10/20 punktów (przed ważeniem).

Próg łączny: **55** punktów (po ważeniu).

Wnioski, które przejdą progi indywidualne **ORAZ** próg łączny będą rozpatrywane pod kątem finansowania - w granicach dostępnego budżetu. Inne wnioski zostaną odrzucone.

Przydatne informacje

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O PROGRAMIE LIFE

[CINEA – Program LIFE](#)

[Funding & tender
opportunities](#)

[KPK LIFE
w NFOŚiGW](#)

[Nagranie KPK LIFE na
YouTube – gdzie
znaleźć informacje
o Programie LIFE](#)

GDZIE SZUKAĆ POMYSŁÓW NA PROJEKT LIFE?

Baza projektów LIFE –
LIFE Public Database

LIFE Project Portfolio

The EU Innovation
Radar Platform

Baza CORDIS

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE
e-mail: life@nfosigw.gov.pl

Projekty przyrodnicze
tel.: (22) 459 59 22

Projekty środowiskowe i klimatyczne
tel.: (22) 459 59 24

Konsultacje wniosków:
e-mail: ekonsultantLIFE@nfosigw.gov.pl

Dziękujemy za uwagę
www.nfosigw.gov.pl/program-life

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Dofinansowane
przez Unię Europejską